

NARODOWY BANK POLSKI

**INSTYTUCJONALNA ORGANIZACJA
NADZORU FINANSOWEGO
W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ**

DEPARTAMENT SYSTEMU FINANSOWEGO

Warszawa, 6 listopada 2009 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
CZEŚĆ I. SPOSOBY ORGANIZACJI NADZORU NAD SYSTEMEM FINANSOWYM.....	3
CZEŚĆ II. ORGANIZACJA NADZORU FINANSOWEGO W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ PRZED KRYZYSEM (2008 ROK)	7
CZEŚĆ III. ZMIANY W ORGANIZACJI NADZORU FINANSOWEGO W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ W REAKCJI NA OBECNY KRYZYS.....	11
Wielka Brytania.....	14
Belgia	15
Austria	17
Francja.....	18
Finlandia.....	18
Irlandia	19
Węgry.....	19

Zespół autorski:

Tomasz Gromek
Adam Pawlikowski
Andrzej Reich
Olga Szczepańska

WPROWADZENIE

Obecny kryzys finansowy ma zasięg globalny. Jego skutki, w różnym stopniu, odczuły praktycznie wszystkie kraje na świecie. Mimo, że kryzys ten nie został jeszcze uznany za zakończony, to już od dłuższego czasu toczy się gorąca dyskusja na temat wniosków, jakie powinno się wyciągnąć z doświadczeń z niego wynikających. Obszarem, który został poddany szczególnie wnikliwej analizie jest sfera regulacji oraz instytucjonalnych uwarunkowań stabilności finansowej. Formułowane są już pierwsze propozycje zmian i reform, których celem miałyby być wyeliminowanie słabości, które przyczyniły się do rozwoju kryzysu, jak również utrudniały efektywne zarządzanie sytuacją kryzysową.

Materiał ma charakter informacyjny i jego celem jest zaprezentowanie głównych **kierunków zmian w zakresie instytucjonalnej organizacji nadzoru na rynku finansowym ze szczególnym uwzględnieniem roli banków centralnych w tym procesie.**

Materiał składa się z trzech części:

- **Pierwsza część** ma charakter wprowadzający i definicyjny. Jej celem jest przedstawienie podstawowych informacji na temat systematyki sposobów organizacji nadzoru finansowego.
- **Druga część** przedstawia, jak w praktyce zorganizowany jest nadzór nad systemem finansowym w poszczególnych krajach Unii Europejskiej.
- W **trzeciej części** opracowania przedstawiono najnowsze inicjatywy zmian instytucjonalnego usytuowania nadzoru finansowego (stan na 31.10.2009 r.). Zmiany te stanowią bezpośrednią reakcję władz na ostatnie doświadczenia związane z kryzysem finansowym. Dominującą tendencją jest zdecydowane zwiększanie kompetencji banków centralnych w zakresie nadzoru nad systemem finansowym. Na szczególną uwagę zasługują przypadki krajów, w których jeszcze niedawno silnie promowano koncepcję nadzoru zintegrowanego poza bankiem centralnym i w efekcie pozbawiano banki centralne kompetencji nadzoru bankowego. Jednak pod wpływem doświadczeń ostatniego kryzysu, obecnie wprowadzane lub zapowiadane są reformy zakładające przywrócenie bankowi centralnemu dawnych funkcji nadzorczych. Dotyczy to m.in. Wielkiej Brytanii i Niemiec. Inne kraje (np. Francja i Finlandia) zapowiadają dalsze wzmocnienie kompetencji banków centralnych w obszarze nadzoru finansowego.

CZĘŚĆ I. SPOSOBY ORGANIZACJI NADZORU NAD SYSTEMEM FINANSOWYM

Przegląd doświadczeń międzynarodowych wskazuje, że w praktyce istnieje duże zróżnicowanie rozwiązań dotyczących instytucjonalnego usytuowania nadzoru nad systemem finansowym. Próba uporządkowania i stworzenie pewnej uproszczonej systematyki tych rozwiązań może być dokonywana w oparciu o różne kryteria. W poniższym opracowaniu wyróżniono dwa główne kryteria, według których dokonano opisu organizacji nadzoru finansowego:

- 1) pierwsze kryterium dotyczy **zakresu integracji** nadzoru nad poszczególnymi segmentami systemu finansowego (sektor bankowy, sektor ubezpieczeniowy, rynek kapitałowy);
- 2) drugie kryterium bierze pod uwagę **stopień zaangażowania banku centralnego** w nadzór bankowy, czy też szerzej, nadzór finansowy.

W ramach tych dwóch kryteriów dokonać można podziału różnych modeli organizacji nadzoru. Przyjmując za kryterium (1) **zakres integracji nadzoru nad poszczególnymi segmentami systemu finansowego** wyróżnia się dwa podstawowe modele¹:

- Nadzór sektorowy – zakładający istnienie odrębnych instytucji nadzorujących poszczególne segmenty finansowe, tj. sektor bankowy, ubezpieczeniowy i rynek kapitałowy. W ramach tego modelu funkcję nadzoru bankowego sprawuje zazwyczaj bank centralny;
- Zintegrowany – polegający na całkowitym lub częściowym łączeniu funkcji nadzorczych nad wszystkimi bądź niektórymi segmentami rynku finansowego w jednej instytucji o charakterze „meganadzorcy”.

Natomiast biorąc za kryterium (2) **stopień zaangażowania banku centralnego w nadzór bankowy**, czy też szerzej, nadzór finansowy, można wskazać na trzy następujące modele:

- Bank centralny odpowiedzialny tylko za nadzór bankowy (nadzór niebankowy poza bankiem centralnym);
- Bank centralny odpowiedzialny za nadzór finansowy (zarówno bankowy, jak i niebankowy);
- Bank centralny nie zaangażowany w nadzór finansowy.

¹ Ch. Goodhart, *The Organizational Structure of Banking Supervision*, FSI Occasional Paper No. 1, BIS 2000.

Ponadto, oprócz tych dwóch zasadniczych kryteriów stosuje się również w praktyce tzw. podejście funkcjonalne. Jest ono powszechnie określane jako „Twin Peaks”. Zakłada ono utworzenie dwóch odrębnych instytucji nadzorczych odpowiedzialnych za różne aspekty nadzoru finansowego:

- Jedna instytucja jest odpowiedzialna za nadzór ostrożnościowy nad wszystkimi instytucjami finansowymi (ang. *prudential supervision*). W ramach tego modelu nadzór ostrożnościowy z reguły ulokowany jest w banku centralnym;
- Dru ga instytucja kontroluje prawne aspekty operacji finansowych (ang. *conduct-of-business supervision*) i odpowiada za **ochronę konsumentów**.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że powyższe rozwiązanie należy uznać za modelowe. W praktyce występuje dużo większe zróżnicowanie i kraje często stosują rozwiązania pośrednie.

Literatura przedmiotu nie wskazuje jednoznacznie modelu instytucjonalnej organizacji nadzoru finansowego, który uznawany byłby za optymalny i wzorcowy dla wszystkich krajów. Tym bardziej nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy integracja nadzorów nad wszystkimi sektorami rynku finansowego w jednej odrębnej instytucji jest rozwiązaniem korzystniejszym niż umiejscowienie nadzoru bankowego w banku centralnym. Autorzy posługują się raczej pewnymi argumentami „za” i „przeciw”, sugerując, że te argumenty należy każdorazowo rozpatrywać indywidualnie, podejmując decyzje w przypadku poszczególnych państw². Wynika to po części z faktu, że decyzje dotyczące organizacji nadzoru finansowego wynikają z uwarunkowań historycznych, strukturalnych i politycznych w danym kraju³. Wśród najważniejszych czynników wymienianych w literaturze, które mają wpływ na sposób organizacji nadzoru nad systemem finansowym, wymieniane są⁴:

- poziom rozwoju ekonomicznego kraju,
- rozmiar rynku finansowego,
- struktura systemu finansowego i rozwój konglomeratów finansowych,
- koszty działalności instytucji nadzorczych,
- czynniki/uwarunkowania polityczne,
- uwarunkowania historyczne.

² M. Cihak, R. Podpiera, *Is one watchdog better than three? International experience with integrated financial sector supervision*, Working Papers, IMF 2006.

³ J. Carmichael, A. Fleming, D. Llewellyn, *Aligning Financial Supervisory Structures with Country Needs*, World Bank Institute 2004.

⁴ L. Halme, Ch. Hawksby, Juliette Healer, I. Saprat, F. Soussa, *Financial Safety Nets and Market Discipline*, Bank of England 2000, p. 95-128.

Wspólną i uniwersalną zasadą, którą podkreśla wielu autorów, **jest konieczność zaangażowania banku centralnego w działania nadzoru bankowego**, niezależnie od specyfiki kraju: (Goodhart 1995, 2000), Lastra (1996), Crockett (2001). L. Mayer w 1999 r. – ówczesny członek Zarządu Rezerwy Federalnej USA – uznał nawet, że separacja nadzoru bankowego od banku centralnego **jest niebezpieczna**, a kraje, które wprowadziły nadzór zintegrowany poza bankiem centralnym, popełniły błąd⁵.

Znaczne zaangażowanie banku centralnego w sprawowanie nadzoru bankowego potwierdzają wyniki międzynarodowego badania, które zostało przeprowadzone przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) w 2006 r.⁶. Spośród 125 przebadanych państw objętych tym badaniem nadzór bankowy sprawowany był przez bank centralny aż w 2/3 z nich (w 83 krajach). W 37 krajach działalność banków była nadzorowana przez wydzieloną instytucję nadzorczą, a jedynie w 5 przypadkach – przez agendy rządowe.

Argumenty za zaangażowaniem banku centralnego nadzór finansowy

Za zapewnieniem znacznego zaangażowania banku centralnego w sprawowanie nadzoru bankowego przemawia wiele argumentów, z których najważniejsze odnoszą się do następujących kwestii:

1) Stabilność systemu finansowego jako jeden z celów działania banku centralnego

Głównym argumentem przemawiającym za łączeniem funkcji polityki pieniężnej i nadzoru bankowego w banku centralnym jest dbałość i współodpowiedzialność banku centralnego za stabilność całego systemu finansowego w kraju⁷. Stabilność finansowa i stabilność cen określane są jako uzupełniające się – a nie konkurencyjne – cele polityki banków centralnych. Podstawą analiz stabilności systemu bankowego jest dostęp do danych indywidualnych banków, które posiada nadzór. Do formułowania trafnych wniosków odnośnie stabilności sektora bankowego, oprócz danych ilościowych, niezbędne są również informacje jakościowe pochodzące z inspekcji, ankiet, korespondencji czy spotkań z przedstawicielami banków.

⁵ L. Mayer, *An Agenda for Bank Supervision and Regulation*, Remarks Before the Institute of International Bankers 1999.

⁶ B. Shinn, *Institutional Arrangements for Financial Sector Supervision. An overview of banking supervision arrangements*, Warszawa, 7 listopada 2007 r.

⁷ C. Goodhart, D. Schoemaker, *Should the Function of Monetary Policy and Banking Supervision Be Separated?*, Oxford Economic Papers, New Series, Vol. 47, No.4, Oct. 1995.

2) Przepływ informacji – korzyści dla polityki pieniężnej i nadzorczej

Umiejscowienie nadzoru bankowego w banku centralnym daje gwarancję sprawnego przepływu informacji pomiędzy funkcjami sprawowanymi przez bank centralny. Zyskuje na tym zarówno polityka pieniężna banku centralnego, który dysponuje wówczas szerszą wiedzą nt. kondycji banków, jak również polityka nadzorcza, która może wykorzystywać wiedzę na temat sytuacji makroekonomicznej. Nadzorcy bankowi w ramach banku centralnego mogą korzystać z wiedzy eksperckiej oraz zasobów technicznych i naukowych, którymi dysponuje bank centralny. Zatem korzyści są obustronne.

3) Uniknięcie powielania pewnych zadań

Pełnienie przez bank centralny funkcji nadzoru pozwala na uniknięcie powielania pewnych zadań i bardziej efektywne wykorzystanie zasobów, co w skali ogólnej daje oszczędności. Banki centralne, które nie mają kompetencji nadzorczych, zmuszone są rozwijać analizy systemu bankowego na własne potrzeby na skalę szerszą niż w sytuacji, gdyby nadzór był wewnątrz banku. W tym celu banki takie muszą zwiększyć zatrudnienie w departamentach stabilności finansowej zwłaszcza o specjalistów analizujących kwestie mikroostrożnościowe.

4) Rola banków centralnych w czasie kryzysu w systemie finansowym

Ostatni kryzys na międzynarodowych rynkach finansowych, które objawiły się w postaci problemów w zarządzaniu płynnością, pokazały wyraźnie, że pierwszą instytucją, która może skutecznie zareagować i złagodzić tego typu kryzys jest bank centralny. EBC, FED, Bank Kanady, Bank Japonii, Bank Australii i wreszcie Bank Anglii zareagowały natychmiast, zasilając system bankowy w płynność. Należy więc stwierdzić, że – z punktu widzenia banku centralnego – ważne jest posiadanie szybkiej i wiarygodnej informacji o sytuacji finansowej zarówno pojedynczych banków, jak i całego sektora bankowego tym bardziej, że potencjalne zagrożenie może mieć źródło nie tylko w kraju, ale i za granicą. Organizacja nadzoru finansowego jest istotna również z punktu widzenia ograniczenia zjawiska pokusy nadużycia, jakie powstaje w następstwie działań pomocowych ze strony władz publicznych. Bank centralny, dysponując informacją jakościową i ilościową nt. banku problemowego, może ocenić rzeczywiste przyczyny kryzysu i ewentualnie odmówić wsparcia. Bez tej informacji bank centralny, w obawie o podjęcie niesłusznej decyzji skutkującej upadkiem banku, pod wpływem presji może podejmować nieuzasadnione merytorycznie decyzje o udzieleniu pomocy, osłabiając w ten sposób dyscyplinę rynkową.

5) Uwarunkowana historycznie

W praktyce, banki centralne są instytucjami o najdłuższej tradycji działań na rzecz wspierania stabilności systemu finansowego spośród innych instytucji tworzących sieć bezpieczeństwa finansowego. Już w XIX w. wiele z nich traktowało stabilność finansową jako cel swojej działalności. Przykładem jest bank centralny USA (System Rezerwy Federalnej – Fed), który został ustanowiony przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 1913 r. w odpowiedzi na masowe bankructwa banków po recesji z początków XX wieku. Jednym z zadań przypisanych wówczas Rezerwie Federalnej było sprawowanie nadzoru nad bankami⁸. W związku z powyższym banki centralne dysponują nagromadzoną wiedzą instytucjonalną i doświadczeniem w tym zakresie.

CZEŚĆ II. ORGANIZACJA NADZORU FINANSOWEGO W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ PRZED KRYZYSEM (2008 ROK)

Przegląd rozwiązań w zakresie organizacji nadzoru finansowego zastosowanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (tabela 3.) obowiązujących na koniec 2008 r., wskazuje na:

- znaczne **zróżnicowanie** zakresu integracji nadzoru (tabela 1.);
- **istotne zaangażowanie banków centralnych** w nadzór bankowy (tabela 2.).

TABELA 1. ZAKRES INTEGRACJI NADZORU FINANSOWEGO

MODEL	PAŃSTWA	LICZBA PAŃSTW
SEKTOROWY	Cypr, Francja, Grecja, Hiszpania, Litwa, Portugalia, Rumunia, Słowenia	8
CZEŚCIOWO ZINTEGROWANY	Bułgaria*, Luksemburg**, Włochy***	3
ZINTEGROWANY	Austria, Belgia, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia****, Irlandia, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Słowacja, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania	16

* Bułgaria – integracja nadzoru kapitałowego i ubezpieczeniowego (bez bankowego).

** Luksemburg – integracja nadzoru bankowego i kapitałowego (bez ubezpieczeniowego).

*** Włochy – bank centralny sprawuje nadzór ostrożnościowy nad bankami i firmami rynku kapitałowego.

**** Holandia – w tych krajach funkcjonuje model *Twin Peaks* zakładający utworzenie dwóch odrębnych instytucji nadzorczych – jednej odpowiedzialnej za nadzór ostrożnościowy nad wszystkimi instytucjami finansowymi (ang. *prudential supervision*) oraz drugiej kontrolującej przeprowadzane przez nie operacje finansowe (ang. *conduct-of-business supervision*) i zapewniający ochronę konsumentów funkcjonującą więcej niż dwie instytucje nadzorcze.

⁸The Federal Reserve System Purposes and Functions, www.fed.gov.us.

TABELA 2. ZAKRES ZAANGAŻOWANIA BANKU CENTRALNEGO W NADZÓR BANKOWY

NADZÓR BANKOWY	PAŃSTWA	LICZBA PAŃSTW
W BANKU CENTRALNYM	Bułgaria, Cypr, Czechy, Grecja, Holandia, Hiszpania, Litwa, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Włochy, Irlandia	13
ROZWIĄZANIA POŚREDNIE	Austria*, Estonia**, Finlandia**, Francja**, Niemcy*	5
WYDZIELONY Z BANKU CENTRALNEGO	Belgia, Dania, Luksemburg, Łotwa, Malta, Polska, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania	9

* Austria, Niemcy – sprawowanie nadzoru bankowego łącznie przez bank centralny i wyspecjalizowaną instytucję nadzoru finansowego.

** Estonia, Finlandia, Francja – umieszczenie w banku centralnym działań operacyjnych z jednocześnie wydzielonym kolegiatnym organem podejmującym decyzje.

Przegląd rozwiązań instytucjonalnych wskazuje ponadto, że – niezależnie od zastosowanego instytucjonalnego modelu nadzoru – **niemal we wszystkich państwach członkowskich UE banki centralne są praktycznie zaangażowane w nadzór ostrożnościowy nad sektorem bankowym** (tabela 4.). Zaangażowanie to przejawia się w:

- **Bezpośrednim sprawowaniu nadzoru** nad sektorem bankowym – banki centralne są bezpośrednim nadzorcą bankowym w 13 państwach UE,
- **Pośrednim wpływie na nadzór bankowy** (12 kolejnych państw), które może przejawiać się:
 - we wpływie banku centralnego na obsadę organów zarządzających instytucją nadzorcą (10 krajów);
 - w operacyjnym wykonywaniu pewnych czynności nadzorczych, np. inspekcji (5 krajów);
 - w posiadaniu przez bank centralny i instytucję nadzorcą pewnych wspólnych zasobów, np. wspólne bazy danych bądź wspólny personel (7 krajów).

Zaledwie w dwóch państwach UE – tj. w Luksemburgu i na Malcie – banki centralne nie są zaangażowane w żaden sformalizowany sposób w nadzór ostrożnościowy nad sektorem bankowym.

TABELA 3. ZAANGAŻOWANIE BANKU CENTRALNEGO W NADZÓR OSTROŻNOŚCIOWY NAD SEKTOREM BANKOWYM

PAŃSTWO	BANK CENTRALNY JEST INSTYTUCJĄ NADZORU BANKOWEGO	SPOSÓB ZAANGAŻOWANIA BANKU CENTRALNEGO W NADZÓR BANKOWY			
		BANK CENTRALNY JEST ZAANGAŻOWANY W NADZÓR BANKOWY	BANK CENTRALNY NIE JEST NADZORCĄ BANKOWYM, ALE...		
			...JEST ZAANGAŻOWANY W ZARZĄDZANIE INSTYTUCJĄ NADZORU BANKOWEGO ¹	...JEST ZAANGAŻOWANY OPERACYJNIE W WYKONYWANIE CZYNNOŚCI NADZORCZYCH ²	...POSIADA Z INSTYTUCJĄ NADZORCZĄ WSPÓLNE ZASOBY ³
AUSTRIA	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
BELGIA	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE
BULGARIA			TAK		
CYPR			TAK		
CZECHY			TAK		
DANIA	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
ESTONIA	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
FINLANDIA	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
FRANCJA	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
GRECJA			TAK		
HISZPANIA			TAK		
HOLANDIA			TAK		
IRLANDIA			TAK		
LITWA			TAK		
LUKSEMBURG	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
ŁOTWA	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
MALTA	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
NIEMCY	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
POLSKA	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
PORTUGALIA			TAK		
RUMUNIA			TAK		
SŁOWACJA			TAK		
SŁOWENIA			TAK		
SZWECJA	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE
WĘGRY	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK
WIELKA BRYTANIA	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE
WŁOCHY			TAK		
RAZEM	13	25	23	18	20

¹ Poprzez wpływ na obsadę organów zarządzających instytucją nadzorczą.

² Poprzez operacyjne wykonywanie pewnych czynności nadzorczych (np. inspekcji).

³ Np. wspólne bazy danych bądź wspólny personel.

Źródło: opracowanie własne na podstawie H. Koskenkyla, J. Koskinen, *Financial Stability, Regulation and Supervision w: Financial Integration, Bank of Finland Studies A:108*, 2004.

TABELA 4. INSTYTUCJONALNA ORGANIZACJA NADZORU NAD SYSTEMEM FINANSOWYM W PAŃSTWACH UE (2008)

KRAJ	NADZÓR BANKOWY		NADZÓR ZINTEGROWANY	NADZÓR NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM	NADZÓR NAD TOWARZYSTWAMI UBEZPIECZENIOWYMI
	W BANKU CENTRALNYM	POZA BANKIEM CENTRALNYM			
AUSTRIA	—	Financial Market Authority (FMA)	FMA	FMA	FMA
BELGIA	—	Banking, Finance and Insurance Commission (CBFA)	CBFA	CBFA	CBFA
BULGARIA	X	—	Financial Supervision Commission (FSC)	FSC	FSC
CYPR	X	Authority for the Supervision and Development of Cooperative Societies	—	Securities and Exchange Commission (SEC)	Insurance Companies Control Service – Ministry of Finance
CZECHY	X	—	Central Bank	Central Bank	Central Bank
DANIA	—	Danish Financial Supervisory Authority (DFSA)	DFSA	DFSA	DFSA
ESTONIA	—	Estonian Financial Supervision Authority (EFSA)	EFSA	EFSA	EFSA
FINLANDIA	—	Financial Supervision Authority (FIN-FSA)	FIN-FSA	FIN-FSA	FIN-FSA
FRANCJA	—	Banking Commission & Committee for the Establishment of Credit Institutions and Investment Companies (CECEI) & Committee on Banking and Financial Regulation (CRBF)	—	Financial Market Authority (AMF)	Insurance Supervision Commission (CCA) & Ministry for Economic Affairs
GRECJA	X	—	—	Capital Market Commission (CMC)	The Directorate of Insurance Enterprises and Actuaries – Ministry of Development (GGE)
HISZPANIA	X	—	—	National Securities Market Commission (CNMV)	The Directorate-General of Insurance and Pension Funds (DGSFP) – Ministry of Economy
HOLANDIA	De Nederlandsche Bank (DNB) – nadzór ostrożnościowy nad wszystkimi instytucjami finansowymi Authority for the Financial Markets (AFM) – nadzór nad operacjami przeprowadzanymi przez wszystkie instytucje finansowe				
IRLANDIA	Central Bank and Financial Services Authority of Ireland (CBFSAI)	—	CBFSAI	CBFSAI	CBFSAI
LITWA	X	—	—	Lithuanian Securities Commission (VPK)	Insurance Supervisory Commission (DPK)
LUKSEMBURG	—	Financial Sector Supervisory Commission (CSSF)	CSSF	CSSF	Insurance Commission (CoA)
ŁOTWA	—	Finance and Capital Market Commission (FKTK)	FKTK	FKTK	FKTK
MALTA	—	Malta Financial Services Authority (MFSA)	MFSA	MFSA	MFSA
NIEMCY	—	Federal Financial Supervisory Authority (BAFin)	BAFin	BAFin	BAFin
POLSKA	—	Polish Financial Supervision Authority (PFSA)	PFSA	PFSA	PFSA
PORTUGALIA	X	—	—	Securities Commission (CMVM)	Insurance Institute (ISP)
RUMUNIA	X	—	—	National Securities Commission (CNVM)	Insurance Supervisory Commission (CSA)
SŁOWACJA	X	—	Central Bank	Central Bank	Central Bank
SŁOWENIA	X	—	—	Securities Market Agency	Insurance Supervisory Agency
SZWECJA	—	Swedish Financial Supervisory Authority (SFS)	SFSA	SFSA	SFSA
WĘGRY	—	Hungarian Financial Supervisory Authority (HFSA)	HFSA	HFSA	HFSA
W. BRYTANIA	—	The Financial Services Authority (FSA)	FSA	FSA	FSA
WŁOCHY	X	Bank of Italy – nadzór ostrożnościowy nad bankami i firmami rynku kapitałowego Securities Commission (CONSOB) – nadzór w zakresie przeprowadzanych operacji przez firmy rynku kapitałowego			Insurance Supervisory Institute (ISVAP)

CZEŚĆ III. ZMIANY W ORGANIZACJI NADZORU FINANSOWEGO W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ W REAKCJI NA OBECNY KRYZYS

Na przestrzeni czasu zachodziły istotne zmiany w instytucjonalnej organizacji nadzoru nad systemem finansowym. Historycznie nadzór sprawowany był **sektorowo**, a **banki centralne** w większości przypadków **odpowiadały za nadzór nad sektorem bankowym**. W drugiej połowie lat 80. i na początku lat 90. ubiegłego wieku pojawiła się nowa tendencja polegająca na tworzeniu instytucji nadzoru zintegrowanego, określanej często jako „mega-nadzorca”. Pierwsze wprowadziły taki system: Norwegia (1986), Dania (1988), Szwecja (1992) i Finlandia (1993). Choć kraje skandynawskie były prekursorami w tworzeniu zintegrowanego nadzoru, to zmiany te nabrały tempa od drugiej połowy lat 90 ubiegłego wieku. To przypadek Wielkiej Brytanii jest powszechnie postrzegany jako pionierski przykład kompleksowej reformy systemu regulacji sektora finansowego i wzór naśladowany przez wiele krajów. W 1997 r. Bank Anglii został pozbawiony funkcji nadzoru nad bankami. Kompetencje w tym zakresie zostały przejęte przez nowoutworzoną instytucję nadzoru zintegrowanego nad całym systemem finansowym – Urząd Nadzoru Finansowego (ang. *The Financial Services Authority* – FSA). W 2001 r. Wielka Brytania wprowadziła również zintegrowany system gwarantowania usług finansowych (ang. *The Financial Services Compensation Scheme*). Model nadzoru zintegrowanego przyjęty w Wielkiej Brytanii stał się wzorem, który szybko znalazł naśladowców w innych krajach. Wprowadzony został jeszcze m.in. w Australii (1998), Japonii (1998), na Węgrzech (2000), w Estonii (2001), w Niemczech (2002), Austrii (2002), Belgii (2004) oraz w Polsce (2006-2008).

Jednak po 2002 r. tendencja polegająca na naśladowaniu modelu brytyjskiego została zahamowana, a w jej miejsce pojawił się **model integracji określany jako „holenderski”**. W Holandii dokonano integracji nadzoru ostrożnościowego nad wszystkimi instytucjami finansowymi⁹ w strukturach banku centralnego. Podyktowane to było m.in. motywem uzyskania korzyści z prowadzenia polityki pieniężnej i sprawowania nadzoru bankowego „pod jednym dachem”. W kolejnych latach na integrację nadzoru w strukturach banku centralnego zdecydowały się m.in. Irlandia (2003), Słowacja (2006), Czechy (2006).

⁹ W zakresie nadzoru ostrożnościowego (ang. *prudential supervision*). Nadzór nad przeprowadzanymi operacjami finansowymi i zadania związane z ochroną konsumenta (ang. *conduct-of-business supervision*) realizowane są przez odrębną instytucję.

W odpowiedzi na kryzys finansowy lat 2008-2009, władze wielu państw dokonały oceny efektywności funkcjonujących modeli nadzoru nad sektorem bankowym i finansowym. Oceniano między innymi następujące kwestie:

- relacje pomiędzy bankiem centralnym i instytucją nadzoru finansowego;
- wpływ tych relacji na efektywność wypełniania przez bank centralny jego funkcji wspierania stabilności finansowej i zarządzania kryzysowego;
- kompetencje nadzorcze oraz mechanizmy współpracy nadzoru bankowego i finansowego z bankiem centralnym.

Wyniki analiz w kilku krajach zaowocowały propozycjami zmian. Jak wynika z dostępnych materiałów, każda z decyzji o przeniesieniu nadzoru bankowego lub finansowego do banku centralnego podjętych w 2009 r. uzasadniana była nieefektywnością dotychczasowych rozwiązań, wpływającą negatywnie na możliwość skutecznego sprawowania przez bank centralny jego podstawowych funkcji.

W przeszłości w debatach na forum międzynarodowym nad przeniesieniem funkcji nadzoru bankowego poza struktury banku centralnego pojawiały się głosy o potrzebie odseparowania polityki monetarnej banku centralnego od polityki nadzorczej nad sektorem bankowym. Teza ta traci obecnie na aktualności, albowiem coraz częściej mówi się o potrzebie koordynacji polityki pieniężnej i nadzorczej w sektorze finansowym celem unikania nadmiernego ryzyka powstawania bąbli spekulacyjnych. Środowiska polityczne i akademickie w różnych krajach coraz częściej wyrażają pogląd, iż rozwiązania instytucjonalne przenoszące nadzór bankowy poza bank centralny nie ustrzegły przed wybuchem kryzysu i nie sprawdziły się podczas jego trwania. Również propozycje Komisji Europejskiej zawarte w pakiecie nadzorczym de Larosiere'a opublikowane we wrześniu prowadzą do silniejszego powiązania nadzoru makroostrożnościowego w całej Unii Europejskiej z nadzorem mikroostrożnościowym nad poszczególnymi sektorami jednolitego rynku europejskiego. Proponowane rozstrzygnięcia w sposób istotny rozszerzają kompetencje EBC w zakresie działań na rzecz stabilności systemu finansowego UE.

Poniższa tabela prezentuje zmiany dokonane w instytucjonalnej organizacji nadzoru finansowego w państwach Unii Europejskiej począwszy od 1997 r. (utworzenie brytyjskiego FSA).

Tabela 5. Kierunki zmian w organizacji nadzoru finansowego w państwach UE

PAŃSTWO	ROK	NADZÓR W BANKU CENTRALNYM	NADZÓR BANKOWY POZA BANKIEM CENTRALNYM	NADZÓR NIEBANKOWY POZA BANKIEM CENTRALNYM
W. Brytania	1997			
	PLAN			
Łotwa	2001			
Estonia	2002			
Austria	2002			
	2007			
Niemcy	2002			
	PLAN			
Malta	2002			
Irlandia	2003			
	PLAN			
Belgia	2004			
	PLAN			
Holandia	2005			
Słowacja	2006			
Czechy	2006			
Polska	2008			
Finlandia	2009			
Francja	PLAN			

Uwaga: **kolor czerwony strzałki** – wzmocnienie kompetencji nadzorczych banku centralnego,
strzałka kreskowana – zmiany planowane bądź rozważane,
kolor niebieski strzałki – zmniejszenie kompetencji nadzorczych banku centralnego.

W wyniku analiz efektywności nadzoru bankowego ulokowanego poza bankiem centralnym, w **siedmiu krajach** w roku bieżącym dokonano rozstrzygnięć, bądź przygotowano koncepcje zmian legislacyjnych dotyczących instytucjonalnej organizacji nadzoru finansowego (tabela 5.). W **sześciu przypadkach** wprowadzane lub proponowane zmiany polegają na **rozszerzeniu odpowiedzialności banku centralnego za nadzór nad sektorem bankowym**. Jednocześnie w **dwóch spośród tych krajów** (Wielka Brytania i Niemcy) propozycje dotyczą **odwrócenia** niedawno dokonanych reform przenoszących nadzór bankowy z banku centralnego do niezależnej instytucji zintegrowanego nadzoru finansowego, a w Austrii dokonano podobnej zmiany już w 2007 r. Inny charakter mają jedynie propozycje zmian na Węgrzech, gdzie proponowane rozstrzygnięcia mają wzmacniać niezależność instytucji nadzoru od rządu i rozszerzać kompetencje regulacyjne nadzoru finansowego.

Wielka Brytania

Najszerzej znana jest historia przemian, jakie zachodziły w nadzorze brytyjskim. W 1997 r., po wygraniu wyborów przez Partię Pracy, rozpoczęła się reforma nadzoru finansowego w Wielkiej Brytanii. Była to jedna z pierwszych decyzji nowego rządu i stanowiła reakcję na serię bulwersujących opinię publiczną wydarzeń, mających miejsce na brytyjskim rynku finansowym, spośród których najbardziej znanym był upadek Banku Barrings. Winą za brak należytego nadzoru obarczono Bank Anglii. W efekcie, 28 października 1997 r. nastąpiła pierwsza faza reformy – utworzona została instytucja pod nazwą ang. *Financial Services Authority – FSA*, przejmująca zadania większości z dotychczas działających, odrębnych instytucji nadzorczych, ale jeszcze bez faktycznej integracji funkcjonalnej (instytucje nadzorcze pod jednym dachem). Na mocy ustawy z 2000 r. regulującej rynek usług finansowych (ang. *Financial Services and Markets Act 2000*) dokonano reformy FSA, która w strukturze zbliżonej do obecnej rozpoczęła działalność 1 grudnia 2001 r.

Mimo, iż nie była to pierwsza zintegrowana agencja nadzorcza w Europie, powszechnie wskazywano ją jako przykład nowoczesnego nadzoru finansowego dającego gwarancję skutecznego nadzoru nad rozwiniętym rynkiem finansowym, na którym działają grupy finansowe, konglomeraty finansowe, nadzoru, który miał wspierać przekształcanie Londynu w jedno z najpotężniejszych centrów finansowych świata.

Problemy, jakie pojawiły się na rynku brytyjskim po wybuchu kryzysu finansowego, wywołały masową krytykę FSA. Krytyka ta nasilała się w miarę rozwijania się kryzysu. Dość powszechnie jako źródło problemów na brytyjskim rynku finansowym wskazywano aktualną

strukturę nadzorczą. Sprawa nadzoru finansowego znalazła istotne miejsce w programie wyborczym Partii Konserwatywnej, której wszystkie sondaże dają pewne zwycięstwo w przyszłorocznych wyborach. Brytyjskie środowisko finansowe jest zdania, iż likwidacja FSA i przeniesienie nadzoru ostrożnościowego do Banku Anglii będzie jedną z pierwszych decyzji nowego ministra finansów, który w czerwcu 2009 roku, jeszcze jako minister finansów w Gabinetcie Cieni, opublikował obszerny dokument programowy, prezentujący planowane zmiany w architekturze nadzorczej w Wielkiej Brytanii¹⁰.

Choć dokument opublikowany przez Partię Konserwatywną nie ma charakteru oficjalnego, zawarty w nim projekt przedstawia dokładne założenia nowej struktury, jaka zostanie utworzona w ramach Banku Anglii. Zgodnie z tymi założeniami Bank Anglii będzie odpowiadał zarówno za cały nadzór ostrożnościowy, czyli za kwestie makro- i mikroostrożnościowe, monitorując i kontrolując ryzyko na obu poziomach za pomocą wydawanych przez siebie regulacji. W Banku Anglii zostanie utworzona nowa struktura. Obok Komitetu Polityki Monetarnej pojawi się symetryczny do niego Komitet Polityki Finansowej, odpowiedzialny za kwestie stabilności finansowej. Do zadań nowego Komitetu będzie należało monitorowanie ryzyka systemowego oraz ograniczanie go przy wykorzystaniu nowych narzędzi makroostrożnościowych. Analogicznie Bank Anglii uzyska też uprawnienia w zakresie regulacji mikroostrożnościowych i nadzorowania pojedynczych instytucji.

Obydwa Komitety znajdować się będą w strukturach Banku Anglii i będą działać niezależnie. Osoba Prezesa Banku Anglii, który pełnić ma funkcję Przewodniczącego obu Komitetów, stanowić będzie niezbędny łącznik pomiędzy tymi ciałami i funkcjami przez nie pełnionymi. Rozwiązanie to przypomina model funkcjonujący obecnie w Irlandii, gdzie w 2003 r. Bank Irlandii przyjął dwoistą strukturę, pełniąc jednocześnie funkcje banku centralnego oraz nadzoru, a w jego składzie zostały ulokowane dwa Komitety: jeden o kompetencjach nadzorczych, a drugi – polityki pieniężnej.

Belgia

Obecna Komisja Nadzoru Bankowego, Finansowego i Ubezpieczeniowego (fr. *Commission Bancaire, Financiere et des Assurances* – CBFA) została utworzona w 2004 r. w wyniku połączenia Komisji Nadzoru Bankowego i Finansowego (utworzonej w 1935 r.) oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeniowego (1975). CBFA współpracuje z Narodowym Bankiem Belgii

¹⁰ George Osborne (poseł do Parlamentu z ramienia brytyjskiej Partii Konserwatywnej, Minister Finansów w gabinetcie cieni) – *Policy White Paper: "From Crisis To Confidence: Plan For Sound Banking"*, lipiec 2009.

(NBB) na szczeblu Zarządów obu instytucji, w ramach Komitetu Stabilności Finansowej i Rady Nadzorczej CBFA. Organa te nie mają jednak bezpośredniego związku z działalnością nadzorczą, która pozostaje wyłączną domeną nadzoru.

W trakcie obecnego kryzysu dwie grupy bankowe działające na terenie Belgii: Dexia i Fortis, znalazły się w poważnych problemach. Sytuacja finansowa obu banków zaskoczyła CBFA, co było w Belgii przedmiotem krytyki. Ponadto, działania antykryzysowe wymagały ścisłej współpracy nadzoru belgijskiego z nadzorem francuskim i holenderskim, ale współpraca ta układała się źle. Nie są publicznie znane wszystkie problemy, jakie wystąpiły w trakcie kryzysu, ale zarówno nieskuteczne działania nadzoru w okresie poprzedzającym kryzys (brak rozeznania w zakresie skali ryzyka podejmowanego przez banki oraz sytuacji finansowej banków), jak i niska skuteczność współpracy nadzorczej w ramach grup bankowych w sytuacji kryzysowej, spowodowały, iż w październiku 2009 r. władze belgijskie podjęły decyzję o **przeniesieniu nadzoru ostrożnościowego do Narodowego Banku Belgii** z jednoczesnym zachowaniem niezależności dotychczasowego organu nadzoru, ale z ograniczeniem jego roli do funkcji ochrony konsumenta i nadzoru nad rynkiem (ang. *conduct-of-business supervision*) w CBFA¹¹. Pierwszym krokiem zapowiedzianych zmian będzie powołanie Komitetu ds. Ryzyka Systemowego składającego się z przedstawicieli władz NBB i CBFA, którego zadaniem będzie opracowanie nowych narzędzi nadzorczych i przeniesienie całości nadzoru ostrożnościowego do banku centralnego. Nie jest znany termin przeprowadzenia zmian, wiadomo jedynie, iż ma to nastąpić tak szybko, jak tylko możliwe.

Niemcy

Przed 2002 r. nadzór bankowy w Niemczech sprawowany był przez Bundesbank. W 2001 r. niemieckie ministerstwo finansów rozpoczęło prace mające na celu utworzenie nowej instytucji nadzorczej – BaFin – składającej się z trzech niezależnych dotąd nadzorów: bankowego, ubezpieczeniowego i inwestycyjnego. Została ona utworzona w 2002 r., ale w wyniku sprzeciwu Bundesbanku, niemiecki bank centralny zachował wyłączne uprawnienia w zakresie nadzoru analitycznego (ang. *off-site supervision*) i wspólne z BaFin kompetencje inspekcyjne (ang. *on-site supervision*). Ustalono również, że wyniki analiz mikroostrożnościowych prowadzonych przez Bundesbank przesyłane są do BaFin, gdzie podejmowane są decyzje nadzorcze. Dzięki takiemu podziałowi zadań bank centralny

¹¹ Informacja dla mediów belgijskiej agencji nadzoru finansowego (CBFA) i Narodowego Banku Belgii z dnia 13.10.2009 r.: „*New organization of the supervision of credit institutions and of financial markets and services*”.

uczestniczy w procesie nadzorczym i ma bieżące informacje analityczne na temat każdej nadzorowanej instytucji kredytowej.

W ramach negocjacji koalicyjnych CDU i FDP poprzedzających powołanie nowego rządu, w październiku br. pojawiła się propozycja wyłączenia nadzoru bankowego z BaFin i przeniesienia całości odpowiedzialności za nadzór bankowy do Bundesbanku¹². Bank centralny potwierdził, że jest gotowy przejąć odpowiedzialność za nadzór bankowy¹³. Ponadto rozważane jest przeniesienie do Bundesbanku również kompetencji w zakresie nadzoru nad działalnością sektora ubezpieczeniowego¹⁴.

Austria

W 2002 r. nadzór austriacki, będący częścią Narodowego Banku Austrii (OeNB), został w 2002 r. przeniesiony do nowego organu sprawującego nadzór finansowy nad całym austriackim rynkiem finansowym (niem. *Finanzmarktaufsicht – FMA*). Decyzja w sprawie przeniesienia i integracji nadzorów zbiegła się w czasie z analogiczną decyzją podjętą w Niemczech. Nowy nadzór od samego początku działał z dużymi trudnościami. Najpoważniejsze ograniczenie dotyczyło inspektorów – według informacji uzyskiwanych od nadzorców austriackich, nowy organ nadzoru dysponował grupą kilkunastu inspektorów, choć kilkuletnie plany przewidywały powiększenie ich liczby. Za nadzór analityczny i inspekcyjny odpowiadały wspólnie OeNB i FMA. Zmiana w nadzorze austriackim została przeprowadzona jeszcze przed ostatnim kryzysem finansowym, gdy okazało się, że FMA nie zdołała z odpowiednim wyprzedzeniem zidentyfikować ryzyka tkwiącego w jednym z większych banków austriackich i nie przewidziała problemów wymagających jego kosztownego ratowania. Problemy BAWAG AG, który pod koniec 2006 r. został uratowany przed bankructwem, wywołały krytykę funkcjonowania nadzoru austriackiego i doprowadziły do rezygnacji z poprzedniej reformy.

W listopadzie 2007 r. parlament austriacki przyjął ustawę, która częściowo przywracała stan sprzed 2002 r. Nadzór analityczny, inspekcyjny i sprawozdawczość znalazły się ponownie w kompetencjach OeNB, a FMA zachowało wyłączne uprawnienia w sprawach administracyjnych (np. zlecenie OeNB przeprowadzenia inspekcji, nakładanie sankcji nadzorczych).

¹² Bertrand Benoit: Financial Times, str. 2 z 9 października 2009 r.: „*Bundesbank to be awarded sole oversight of German banking*”.

¹³ Reuters z 30 września 2009 r. – „*Bundesbank gotowy do wzięcia większej odpowiedzialności za nadzór*”.

¹⁴ „*Buba to be sole banking regulator*”, Central Banking, 9 października 2009 r.

Francja

We francuskim modelu nadzoru bankowego, organ nadzoru, fr. *Commission Bancaire*, kierowana przez Prezesa Banku Francji, ulokowana jest poza strukturami Banku. Natomiast jej organ wykonawczy, Sekretariat, znajduje się w Banku Francji (podobny model funkcjonował w Polsce w latach 1998-2007). Mimo, iż nadzór francuski relatywnie dobrze poradził sobie z sytuacją kryzysową, władze francuskie uznały, iż konieczne jest dalsze zwiększenie udziału banku centralnego w procesie nadzorczym. W lipcu 2009 r. rząd francuski przedstawił plan integracji instytucji sektorowych odpowiedzialnych za licencjonowanie i nadzór nad poszczególnymi rynkami sektora finansowego¹⁵. Propozycja wprowadza dwufilarowy system nadzoru, w którym funkcje nadzoru bankowego Banku Francji mają być rozszerzone o nadzór ubezpieczeniowy. Nowa instytucja odpowiedzialna za nadzór ostrożnościowy i licencjonowanie ma być bezpośrednio powiązana z Bankiem Francji. Drugi filar nadzoru, Urząd Nadzoru nad Rynkiem (fr. *Autorité des marchés financiers* – AMF) pozostanie – tak jak dotąd – poza bankiem centralnym. Niektóre z jego kompetencji w zakresie ochrony konsumenta i *conduct of business* w odniesieniu do produktów finansowych zostaną powierzone Bankowi Francji i w tym zakresie zostaną ustanowione specjalne zasady współpracy pomiędzy obiema instytucjami. Harmonogram zmian przewiduje, iż toczące się obecnie prace legislacyjne zostaną zakończone w styczniu 2010 r., a faktyczne przejście przez Bank Francji nadzoru ubezpieczeniowego nastąpi w lecie tego roku.

Finlandia

W 2008 r. władze fińskie zdecydowały o połączeniu nadzoru bankowego z ubezpieczeniowym i powiązaniu nadzoru finansowego z Bankiem Finlandii. Zmiany weszły w życie 1 stycznia 2009 r. Nowa instytucja (fin.: *Finanssivalvonta*) zachowała niezależność przy podejmowaniu decyzji nadzorczych, jednak jest powiązana personalnie z bankiem centralnym, gdyż funkcję Przewodniczącego Rady kierującej nadzorem sprawuje Wiceprezes Banku Finlandii.

¹⁵ Informacja dla mediów francuskiego Ministerstwa ds. Budżetu, Finansów Publicznych, Administracji i Reformy Państwa z dnia 29.07.2009 r.: „*Creation of a Prudential Supervision Authority*”.

Irlandia

Funkcjonująca od 1 marca 2003 r. instytucja łączy funkcje banku centralnego i nadzoru finansowego (ang. *Central Bank & Financial Services Authority of Ireland*) ma zostać ostatecznie instytucjonalnie połączona, a odpowiedzialność za nadzór nad sektorem finansowym i za stabilność rynku finansowego powierzona bankowi centralnemu.

W czerwcu 2009 r. zapowiedziano, że nadzór nad całym sektorem finansowym zostanie powierzony bankowi centralnemu¹⁶. Intencją władz irlandzkich jest stworzenie w ramach banku centralnego Komisji Nadzoru Finansowego kierowanej przez Prezesa banku centralnego. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest propozycja z października br. dotycząca zmian składu zarządu banku centralnego i władz organu nadzoru znajdującego się w strukturach Banku Centralnego Irlandii. Proponowane zmiany mają ujednoczyć skład obu gremiów zarządzających bankiem centralnym i nadzorem.

Węgry

Odmienny charakter mają propozycje zmian legislacyjnych na Węgrzech. Przemiany w nadzorze węgierskim rozpoczęły się w początkach lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy nadzór bankowy został przeniesiony z Banku Węgier do instytucji rządowej. Kolejna zmiana nastąpiła 1 kwietnia 2000 r., gdy powstał organ zintegrowanego nadzoru nad węgierskim rynkiem finansowym. Obecne propozycje legislacyjne rządu zmierzają do wzmocnienia niezależności i rozszerzenia kompetencji regulacyjnych węgierskiego organu nadzoru finansowego (HFSA). Jeśli propozycje te zostaną zaakceptowane przez parlament, od 1 stycznia 2010 r. nadzór finansowy zyska prawo do wydawania niektórych regulacji, przestanie podlegać rządowi i będzie składał sprawozdania bezpośrednio parlamentowi. Rozszerzone zostaną inne kompetencje regulacyjne organu nadzoru mające chronić konsumentów i rynek (podwyższenie sankcji pieniężnych stosowanych przez nadzór, prawo instytucji nadzoru do wprowadzania zakazu prowadzenia działalności, która jest na szkodę klientów i rynku). Celem zmian jest wzmocnienie niezależności organu nadzoru i jego kompetencji nadzorczych oraz rozszerzenie uprawnień w zakresie zarządzania kryzysowego. Będzie to wymagać daleko idących zmian legislacyjnych, z konstytucyjnymi włącznie, co może powodować, że szybkie przyjęcie pakietu legislacyjnego nie będzie możliwe. Z tego względu władze węgierskie ostatecznie rozważają również możliwość osiągnięcia

¹⁶ www.finance.gov.ie 18 czerwca 2009 r. – *Minister for Finance Brian Lenihan TD announces major reform of the institutional structures for regulation of financial services in Ireland.*

zakładanych celów poprzez przeniesienie nadzoru finansowego do banku centralnego. Wprowadzane zmiany są warunkiem przyznania pożyczki przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy¹⁷. Ważnym elementem proponowanych zmian jest koncepcja powołania sześcioposobowej Rady Stabilności Finansowej z udziałem przedstawicieli organu nadzoru, Narodowego Banku Węgier i ministerstwa finansów.

¹⁷ IMF Country Report No. 09/304 – *Hungary: Third Review Under the Stand-By Arrangement, Requests for Extension of the Arrangement, Rephasing of Purchases, and Modification of Performance Criterion*, October 2009, pkt. 26-28, s. 12.